

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.21.668/2017/6.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
. Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője:
ó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda
(1126 Budapest, Kiss János altábornagy utca 38.;
ügyintéző: Dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
. Szabó István Tamás ügyvéd
(1132 Budapest, Váci út 18.)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
ővárosi Törvényszék
45.Pf.640.040/2016/8.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Pesti Központi Kerületi Bíróság
11.P.88.593/2016/21.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak külön felhívásra 1.067.300 (egymillió-hatvanhétezer-háromszáz) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes a 2009. március 17-én megkötött szerződés alapján 2009. március 24-én 34.357 euró, 10.144.591 forintnak megfelelő kölcsönt adott a felperesnek, melyet euróban tartotta nyilván. A szerződő felek a kölcsön futamidejét 300 hónapban, teljes hiteldíj mutatóját (a továbbiakban: THM) 10,81%-ban határozták meg. Megállapodtak abban, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében megállapított érték, melyet az alperes a szerződéskötés napjára évi 9,79% mértékben tájékoztató jelleggel közölt. Az alperes ezt a kamatlábat akció keretében állapította meg, amelyet az első kamatperiódus leteltével a hirdetményében megállapított általánosan alkalmazott (nem akciós) kamatlábra módosíthatott. A kölcsön éves kamatlába hat hónapos kamatperiódusonként változhatott. A kölcsön, valamint a kamat együttesen képezte a havi törlesztő részletet, amelynek összegét 307,13 euróban állapították meg. A felperes a szerződés I.4. pontjában elfogadta, hogy bármely elszámolási vita esetén a kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az alperesnél vezetett számlái, az alperes nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány közhiteles és aggálytalan tartalmú bizonyítékként szolgálnak. A szerződés szerint az alperes üzletszabályzata és hirdetménye az egyedi szerződés részét képezi, a felperes azok rendelkezéseit megismerte és magára nézve kötelezőnek fogadta el.

A szerződéskötés napján a szerződésből eredő kötelezettségeit illetően a felperes közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett. A kölcsön jogviszony felmondását követően az alperes közokirat záradékolásával 2011. június 21-én végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen. Az alperes 2015. április 10-én elszámolt a felperessel, a tisztességtelenül felszámított, elszámolt összeget 1.472,41 euróban határozta meg azzal, hogy az elszámolás során figyelembe vett, a szerződés megszűnésének időpontjában alkalmazott tisztességes kamat mértéke: 9,49%.

A kereseti kérelem, az alperes védekezése

- [2] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte - továbbiak mellett - arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen azért nem jött létre, mert egyező szerződési akarat hiányában a követelés alapjául szolgáló szerződés sem jött létre, de ha létre is jött a szerződés, az semmis, mert - továbbiak mellett - nem tartalmazza a kölcsön kamatát, továbbá tisztességtelen az a szerződéses rendelkezés, amelynek értelmében a kölcsönből fennálló

tartozásának mértékét az alperes a nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői tanúsítvánnyal igazolja.

- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja értelmében létrejött a szerződés közte és a felperes között és az érvényes.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a végrehajtást megszüntette. Ítélete indokolásában - továbbiak mellett - kifejtette, hogy a peres felek között létrejött a kölcsönszerződés, mert az erre irányuló kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatukat kinyilvánították és írásba is foglalták. Szerződésük szerint a kamat mértékét nem tartalmazza, mivel a felek abban állapodtak meg, hogy a kamat mértéke a kölcsön folyósításának időpontjában az alperes hirdetményében kerül meghatározásra. A hirdetményben meghatározott kamat mérték, mint szerződési nyilatkozat hatályosulásához azonban szükséges lett volna, hogy az a felpereshez megérkezzen és ahhoz a felperes írásbeli jóváhagyással hozzájáruljon, ez azonban nem valósult meg.

A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjaiba ütközik, ezért tisztességtelen az a szerződéses rendelkezés, amelynek értelmében a felperes tartozásának tanúsítására a felperes elfogadta az alperes könyvei, kimutatásai alapján készített közjegyzői tanúsítványt, mivel az adott szerződéses rendelkezés kizárólagosan az alperest jogosítja fel annak megállapítására, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e, továbbá a bizonyítási terhet a felperes mint fogyasztó hátrányára változtatja meg.

- [5] Az ítélet ellen az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be, azonban a csatlakozó fellebbezés elkésett, ezért azt a másodfokú bíróság 2017. február 21-én jogerőre emelkedett végzésével hivatalból elutasította.

- [6] A másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és elutasította a keresetet. Döntését azzal indokolta, hogy az alperes üzletszabályzata és hirdetménye az egyedi szerződés részét képezte. A peres felek megállapodtak a kölcsön ügyleti kamatának mértékében, az a szerződés megkötésének napján rögzült, hiszen megállapodásuk értelmében a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a hirdetményben megállapított érték, ami évi 9,79%. Ez a kamatláb szerepel a szerződésben is. További indokai szerint nem tisztességtelen a felperes tartozásának tanúsítására vonatkozó szerződéses rendelkezés mert nem biztosít kizárólagosságot az alperes részére a követelés összegének megállapítására, továbbá a bizonyítási teher sem ezen a szerződéses rendelkezésen alapul.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, elsődlegesen a keresetének helyt adó határozat meghozatala, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Fenntartotta azon álláspontját, hogy a végrehajtani kívánt követelés azért nem jött létre érvényesen, mert az annak alapjául szolgáló szerződés sem jött létre, illetve ha létrejött, akkor semmis. Megismételte, hogy a kölcsön összegében nem volt közöttük megállapodás, mert az ő akarata forint-kölcsönre irányult. A perben eljáró bíróságok is megállapították, hogy a szerződés tárgyát pontosan nem határozták meg.

Hangsúlyozta: nem állapítható meg, hogy a szerződés kiszámítható módon tartalmazná a törlesztő részletek összegét, hiányzik a folyósítási jutalék pontos összegének és kiszámítási módjának meghatározása, továbbá az ügyleti kamat is csak tájékoztató jellegű. Az üzletszabályzat és a hirdetések alapján sem határozathatók meg pontosan ezek az összegek, továbbá a THM mértéke sem került pontosan meghatározásra. Az ügyleti kamat egyértelmű meghatározásának hiányában a THM mértéke sem egyértelmű. Mivel a pénzügyi szerződés egyik lényeges tartalmi elemét, a kamat mértékét nem foglalták írásba, ez alaki érvénytelenséget jelent, a szerződés alaki érvénytelensége miatt nincs ügydöntő jelentősége annak, hogy kiszámítható-e a szerződés alapján a kamat mértéke. Az alperes hirdményéről csak az állapítható meg, hogy szerződéskötéskor hatályos volt, de az nem, hogy a kölcsön folyósításakor is hatályban volt-e, de egyébként sem tartalmazza a kamat éves, százalékosan kifejezett mértékét a hirdmény.

Az elsőfokú bíróság által tisztességtelennek minősített szerződéses rendelkezés miatt a végrehajtási záradék sem felel meg annak a követelménynek, amely szerint az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el a közjegyzői okiratot, ha az tartalmazza a kötelezettség tárgyát, mennyiségét, összegét és jogcímét.

A kölcsön összegén és a kamaton túlmenően hiányzik a szerződésből a bankszámlanyitási és -vezetési költsége, a felülvizsgálati költség, a biztosíték ellenőrzésével kapcsolatos költség és az átutalási költség.

Hivatkozott arra is, hogy az alperes felmondása nem volt jogszerű, hiszen a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja.

Végül utalt arra, hogy a jogerős ítélet a bizonyítékokból levont nyilvánvalóan helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredménye, az illeték számításának alapját 600.000 forintban jelölte meg.

- [8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban

tartására és felülvizsgálati költsége megfizetésére irányult. Rámutatott: a szerződés tartalmazza annak tárgyát, tehát az meghatározott, továbbá azt is rögzíti, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a hirdetményében megállapított érték, amelyet a szerződéskötés napjára tájékoztató jelleggel közölt évi 9,79%-ban. Az egyedi szerződés részét képezi az üzletszabályzata és a hirdetménye, a felperes az azokban foglaltakat megismerte és elfogadta. A felperes által is ismert tartalmú hirdetményben már a szerződéskötés napjára vonatkozóan is rögzítésre került az ügyleti kamat mértéke. A kölcsön folyósításának napján indult az első kamatperiódus, a felperes a szerződéskötéskor tisztában volt azzal, hogy amennyiben a folyósításra a szerződéskötés napján kerülne sor, akkor az ügyleti kamat mértéke 9,79% lenne, azonban az ügyleti kamat az ő (alperes) egyoldalú szerződésmódosítási joga alapján már a folyósítás napjára nézve is megváltozhat. Ebből következik, hogy a felperes megalapozottan nem állapíthatja azt, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazta az ügyleti kamatot és annak éves, százalékban kifejezett mértékét, hiszen a szerződéskötés napján általa ismert volt annak 9,79%-os mértéke, illetve tudta, hogy azt ő azért közölte tájékoztató jelleggel, mivel az első kamatperiódus első napjáig annak mértéke még megváltozhat, onnantól viszont hat hónapig állandó. A felperes nem bizonyította azt, hogy a hirdetmény nem tartalmazott ügyleti kamatot a folyósítás napján.

Utalt arra: a ténytanúsítvány kiállításának alapjául nyilvánvalóan kizárólag a nyilvántartásai, könyvei szolgálhatnak, hiszen ha a végrehajthatóság bekövetkezéséhez az ügyfél hozzájárulására is szükség lenne, vagy az ügyfél határozhatná meg tartozásának pontos összegét, akkor ez megfosztaná őt annak lehetőségétől, hogy pénzkövetelését közvetlen bírósági végrehajtás útján érvényesítse. A végrehajtás elrendeléséhez, a záradékoláshoz egyébként sincs szükség a felek olyan tartalmú megállapodására, hogy a bank a saját nyilvántartásai alapján határozza meg a végrehajtandó tartozás összegét, hiszen a végrehajtás elrendelése iránti kérelemben a végrehajtást kérő köteles megjelölni a végrehajtani kívánt követelés összegét és a bíróság vagy a közjegyző nem vizsgálhatja, hogy a végrehajtást kérő pontosan milyen adatokra alapozva jelölte meg ezt az összeget. A közvetlen bírósági végrehajtás elrendelése, a záradékolás nem az adott szerződési feltételen alapul, a szerződési feltétel a végrehajtandó követelés érvényes létrejöttét, a felperes tartozásának összegét nem befolyásolja.

A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[10] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi

elbírálására lényeges kihatása volt.

- [11] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelem többirányú érvelése kapcsán mutat rá a következőkre:
- [12] A felperes csatlakozó fellebbezésének hivatalból történt elutasítása miatt a csatlakozó fellebbezésben foglaltak vizsgálata nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát. Mivel a jogerős ítélet a Pp. 270.§ (2) bekezdése értelmében kizárólag olyan kérdésben támadható felülvizsgálattal, amely a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, a Kúria az ügyleti kamat meghatározásán, továbbá a szerződés I.4. pontja tisztességtelenségének vizsgálatán túlmenően nem tudott érdemben foglalkozni a további felülvizsgálati érvekkel, mert a további kérdésekre vonatkozóan a jogerős ítélet nem tartalmaz felülvizsgálattal támadható rendelkezést.
- [13] Megalapozottan jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésére, hogy a peres felek megállapodtak a kölcsön ügyleti kamatának mértékében.
- A pénzügyi intézmények által kötött kölcsönszerződések jellemzője, hogy a kölcsönszerződés egyrészt egyedileg megtárgyalt, másrészt egyedileg meg nem tárgyalt részekből áll, továbbá a szerződés részét képezik - a szerződés tételes rendelkezése folytán - az ott megjelölt általános szerződési feltételek (ilyennek minősül a régi Hpt. 203.§-ában meghatározott üzletszabályzat és hirdetmény is). A kölcsönszerződés akkor felel meg a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek, ha a szerződés, illetve az annak részét képező általános szerződési feltételek együttesen tartalmazzák az ott előírtakat. Ez a perbeli esetben is így történt, hiszen az egyedi szerződés VIII.13., VIII.14. és VIII.15. pontjai szerint megállapodtak a felek abban, hogy az alperes üzletszabályzata és hirdetménye az egyedi szerződés részét képezi, a felperes kijelentette, hogy azok tartalmát megismerte, magára nézve kötelezőnek fogadta el, az egyedi szerződésben nem szabályozott kérdésekben az üzletszabályzat és a hirdetmény rendelkezéseit kell alkalmazni.
- Az alperes a szerződésben a kamatláb százalékos mértékét valóban tájékoztató jelleggel közölte, ugyanakkor nem maradt el a fizetendő kamat mértékének meghatározása a szerződésben, hiszen a felek abban állapodtak meg, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában az alperes hirdetményében rögzített érték (kölcsönszerződés III.3. pont). Az egyedi szerződésben tájékoztató jelleggel közölt ügyleti kamatmérték megfelelt az alperes 2008. december 2-tól érvényes hirdetményében feltüntetett kamatmértékkel, az évi 9,79%-kal.
- A szerződés annak megkötésekor még nem hatályosult, a szerződés hatályosulásához az kellett, hogy a felperes teljesítse a kölcsön

folyósításának feltételeit, az alperes pedig folyósítsa részére a kölcsön összegét (kölcsönszerződés II.2. pont és II.1. pont). Nem jogszabálysértő az a szerződéses megállapodás, amely nem dátumszerűen határozza meg, hogy mikor hatályosult a szerződés. Ezt az időpontot a felek a szerződés megkötésekor nem tudhatták pontosan, hiszen bizonytalan volt, hogy a felperes mikor teljesíti maradéktalanul a folyósítási feltételeket, a szerződés megkötése és a kölcsön folyósítása közötti időszakban pedig változhatott a kamat mértéke is.

Amikor tehát hatályosult a szerződés, az első kamatperiódus akkor kezdődött, az aznapi kamatmérték volt az irányadó.

[14] Megjegyzi a Kúria: ha az ügyleti kamat mértékét a szerződés kikötései alapján egyébként nem lehetne meghatározni, jelentőséggel bírna, hogy az alperes időközben elszámolt a felperessel. A DH 1 és a DH 2 törvények rendelkezései alapján a jogalkotó kiküszöbölte és orvosolta a tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő, egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltételeket. Ezzel a jogalkotó nem csak a jövőre nézve, hanem a korábbi időszakra vonatkozóan is rendezte a kamatok, a költségek és a díjak mértékét. A kamatkorrekció a perbeli esetben is megtörtént, az alperes a tisztességtelen kamatmódosítás figyelmen kívül hagyásával, ugyanakkor a meghatározott mértékű ügyleti kamat alkalmazásával számolt el. Ha tehát a kamat meghatározását illetően bármifajta hiány vagy bizonytalanság lett volna a szerződést illetően, azt eloszlatta az időközben megvalósult elszámolás.

[15] A másodfokú bíróság ugyancsak megalapozottan jutott arra a következtetésére, hogy a szerződés I.4. pontjában foglaltak nem sértik - a szerződéskötéskor még hatályos, 2014. március 15-től hatálytalan - Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés a), b) és j) pontjaiban foglaltakat, mivel az adott szerződéses rendelkezés nem jogosítja fel egyoldalúan az alperest a szerződés bármely feltételének értelmezésére, ugyancsak nem jogosítja fel kizárólagosan az alperest annak megállapítására, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e, továbbá a bizonyítási terhet sem változtatja meg a felperes hátrányára.

A másodfokú bíróság e körben kifejtett indokaival egyetért a Kúria, figyelemmel arra, hogy az teljes mértékben tükrözi a Kúria ezzel kapcsolatos irányadó álláspontját, amelyet - továbbiak mellett - a Pfv.I.21.783/2016/5. számú határozatában is kifejtett és amelyet megerősített az 1/2018. számú gazdasági elvi határozat.

Az adott szerződéses rendelkezés akkor lenne tisztességtelen, ha kizárólag az alperes határozhatná meg, hogy egy szerződéses feltételt hogyan kell érteni és alkalmazni és mindebbe a felperesnek nem lehetne beleszólása, ha a felperes nem vitathatná tartozásának az alperes által kimutatott összegét, de ezek az adott esetben nem valósultak meg, nem sérült a szerződő felek

egyenlősége, a felperes pert indíthatott és indított is az alperes ellen és ebben a végrehajtás megszüntetése iránti perben a bizonyítás a Pp. általános szabályai szerint a pert indító felperest terhelte.

Utal továbbá arra a Kúria: ha tisztességtelen és ebből adódóan érvénytelen lenne az adott szerződéses rendelkezés, az érvénytelenségi ok nem az egész szerződést, hanem annak csak az érintett rendelkezését érintené, a többi rendelkezésre kihatással nem lenne, azok továbbra is kötnék a feleket.

- [16] A felperes álláspontjával ellentétben az illeték számításának alapja a jelen perben nem 600.000 forint, hanem a Pp. 24.§ (2) bekezdés g) pontjának megfelelően a végrehajtási ügyérték, melyből csak a tőketartozás több mint 10.000.000 forint.
- [17] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria - lényegében helyes indokainál fogva - a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (1), (5) és (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.
- [19] Az illetékeljegyzési jog kedvezményében részesített felperes a feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére köteles az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59.§ (1) bekezdése, 74.§ (3) bekezdése szerint irányadó, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (2) bekezdése alapján az illetékes állami adóhatóság felhívására.
- [20] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. június 20.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

BB

bírósági ügyintéző